

آنچه هر معلم باید بداند

سجش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

نمونه و بازخورد بر پیشرفت تحصیلی

نویسنده

احمد شریفان

نشر و انیا

سرشناسه: شریفان. احمد. ۱۳۴۰ -

عنوان و نام پدیدآور: سنجش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموختگان

تأثیر نمره و بازخورد بر پیشرفت تحصیلی / نویسنده احمد شریفان.

مشخصات نشر: تهران: وانیلا. ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۶۲ ص.

فروست: آنچه هر معلم باید بداند.

موضوع: پیشرفت تحصیلی - ایران - ارزشیابی

موضوع: شاگردان - ارزشیابی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ س۴ش ۹/۶۳ LB۳۰

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۲۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۲۷۸۶۷۰

آنچه هر معلم باید بداند
سنجش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
تأثیر نمره و بازخورد بر پیشرفت تحصیلی

نویسنده: احمد شریفان

حروف نگاری و صفحه آرایی: زهرا سمرقندی

چاپ اول - تهران ۱۳۹۱

نشر و انیا ۶۶۷۵۵۸۲۴ - ۶۶۷۵۵۸۲۴ - ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸ - بیجا

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۶۴-۱۴-۲

۲۸۰۰۰ ریال

تقدیم و تشکر

دوست دارم این کتاب را که حاصل مطالعه، تفکر و عمل در کلاس های درس است را به استاد بزرگوارم دکتر عادل یغما و تمامی معلمان و مربیان دلسوز این مرز و بوم که به نوعی با آنها در موقعیت های آموزشی برخورد داشته ام، تقدیم کنم. زیرا، این عزیزان علاوه بر ایجاد فضای الهام بخش برای طرح ایده ها، مرا با نحوه تفکر آشنا کرده اند.

همین طور مایلم از خانم زهرا سمرقندی به دلیل حروف نگاری و صفحه آرایی زیبا تشکر کنم و از آقای علی بیجا به خاطر تلاش مستمر در مهیا کردن امکانات چاپ و انتشار این اثر قدردانی نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: سنجش کلاس درس، روز به روز و دقیقه به دقیقه
	فصل دوم: نمره یا بازخورد، کدام یک در پیشرفت تحصیلی
۲۳	دانش آموز مؤثر است؟
۲۷	فصل سوم: چگونه به دانش آموزان بازخورد مناسب بدهیم؟
۳۳	فصل چهارم: نقد کارهای دانش آموزان، آیا راه بهتری وجود دارد؟
۴۱	فصل پنجم: توصیف نتایج ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
۶۱	فهرست منابع

مقدمه

همان‌طور که تاکنون همه ما تجربه کرده‌ایم، معلمان از فنون گوناگونی برای استخراج اطلاعات درباره یادگیری دانش‌آموزان استفاده می‌کنند. در این باره، آن‌ها باید اطلاعات مورد نیاز خود را از عملکردهای گوناگون و مختلف دانش‌آموزان استنباط کنند و تفاوت خودشان را بر پایه کیفیت عملکرد آنان قرار دهند. این عمل، یعنی فرایند کمی‌سازی عملکرد دانش‌آموزان، نمره‌گذاری نامیده می‌شود؛ فرایندی که اطلاعات مربوط به عملکرد تحصیلی دانش‌آموز به نمره تبدیل می‌شود و کیفیت عملکرد تحصیلی او را نشان می‌دهد. اختصاص نمره به عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، یکی از وظایف و مسئولیت‌های مهم هر معلمی به‌شمار می‌آید و پیامدهای مهمی را برای دانش‌آموزان و حتی عناصر انسانی نظام آموزشی به‌همراه دارد. برای نمونه، نمره از بُعد انگیزشی مانند یک شمشیر دولبه عمل می‌کند. به‌طوری که انگیزه یادگیری و تحصیلی دانش‌آموز با گرفتن نمره بالا بیشتر می‌شود؛ و برعکس، گرفتن نمره کمتر از حد انتظار دانش‌آموز و یا کسب پی‌درپی نمره‌های پایین، منجر به کاهش انگیزه

یادگیری و تحصیلی دانش‌آموز می‌شود. با وجود چنین مشکلاتی، نمی‌توان از نمره‌گذاری عملکرد دانش‌آموزان غافل شد. بنابراین، باید از نظام نمره‌گذاری استفاده کنیم که مناسب دانش‌آموز باشد و پیام مورد نظر معلم درباره عملکرد تحصیلی دانش‌آموز را انتقال دهد. زیرا، نمره‌گذاری عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان هدف‌های متعددی مانند: (۱) تعیین شایستگی دانش‌آموز برای ارتقای تحصیلی، (۲) تعیین رتبه دانش‌آموز در کلاس و پایه تحصیلی، (۳) آگاه کردن دانش‌آموز از عملکرد تحصیلی‌اش، (۴) برانگیختن دانش‌آموز برای بهبود عملکردش، (۵) کمک به دانش‌آموز برای رفع کاستی‌ها و ضعف‌های یادگیری، (۶) تعیین اثربخشی آموزش، (۷) آگاهی معلم از کیفیت آموزش ارائه شده، (۸) قضاوت معلم درباره عملکرد تحصیلی دانش‌آموز، (۹) و... را به دنبال دارد.

از سوی دیگر، هدف اساسی نمره‌گذاری آن است که دانش‌آموز، والدین، و سایر عناصر انسانی ذینفع را قادر سازد عملکرد تحصیلی دانش‌آموز را در دوره خاصی از فرایند آموزش درک نمایند و درباره آنچه که برای پیشرفت بعدی لازم است، تصمیم‌گیری کنند. بنابراین، گزارش حاصل از نمره‌گذاری باید به روشنی هدف و بازده‌های یادگیری را بیان کند. علاوه بر این، باید نمره دقیقی از یک دانش‌آموز را در ارتباط با هدف و بازده‌های یادگیری ارائه نماید. به همین دلیل و کیسز (۱۹۹۸) پیشنهاد می‌کند که گزارش‌دهی باید بازده‌محور، صادقانه و متعادل و غنی و کاربردی باشد. در نتیجه این نوع از گزارش‌دهی حاصل از نمره‌گذاری (۱) به روشنی هدف از سنجش را مشخص می‌کند، (۲) تفسیری منطقی از عملکرد تحصیلی ارائه می‌دهد، (۳) از توصیف‌گرها و نمادها به‌طور قابل

فهم و باثبات (مثل نمره، رتبه، درصد و...) استفاده می‌کند، ۴) اطلاعات و شواهدی غنی و مفصل (نه فقط یک نمره، رتبه، درصد و...) فراهم می‌کند، ۵) الگوهای مطلوبی از آنچه دانش‌آموز قادر به انجام آن است، ارائه می‌دهد، و ۶) راهبردهای مشخصی را برای حمایت از دانش‌آموز و رفع نارسایی‌ها و ضعف‌های یادگیری او تدارک می‌بیند.

بنابراین، نمره‌گذاری به خودی خود موجب بهبود، اصلاح و پیشرفت عملکرد تحصیلی و یادگیری دانش‌آموزان نمی‌شود. بلکه، در این زمینه نمره‌گذاری می‌تواند مؤثر واقع شود که ارتباط روشنی بین آموزش و یادگیری دانش‌آموزان برقرار کند و علاوه بر ارائه نمره، درصد، و رتبه به دانش‌آموزان، توصیفی از عملکرد تحصیلی و یادگیری آنان را به نمایش بگذارد که درک دانش‌آموزان را از خود به عنوان یادگیرنده بالا ببرد.